

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342.951

Цибульник Неллі Юріївна

кандидат юридичних наук

Харківський національний університет внутрішніх справ

Tsybulnyk Nelli

PhD

Kharkiv National University of Internal Affairs

ORCID: 0000-0002-5128-0511

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДОВІ АДМІНІСТРУВАННЯ СЕКТОРУ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ
АДМИНИСТРИРОВАНИЯ СЕКТОРА БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ
FUNCTIONAL COMPONENT ADMINISTRATIONS OF THE
SECURITY SECTOR OF UKRAINE**

Анотація. Стаття присвячена визначенню поняття сектору безпеки, визначенню її суб'єктів та функціональних складових. Встановлено, що «управління сектору безпеки» - це діяльність уповноважених органів, що спрямована на досягнення конкретних завдань за допомогою управлінських методів, форм, способів і функцій, а також громадськості, які реалізують державну політику у сфері забезпечення національної безпеки. З'ясовано функціональні складові адміністрування сектору безпеки. Акцентовано увагу на потребі вдосконалення участі суспільства у сфері розвитку публічного адміністрування в секторі безпеки України, а саме: створення умов, як організаційних, так і правових для участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики з питань національної безпеки, створення умов для здійснення громадського

контролю за діяльністю складників сектору безпеки й оборони. Україна має великий потенціал в ОПК, оскільки на її території знаходяться багато підприємств, що спеціалізуються на виробництві різноманітної військової техніки та зброї. Держава звертає увагу на цю проблему та розвиває різні заходи для підтримки ОПК, зокрема, стимулювання інвестицій, військово-технічного співробітництва з іншими країнами, підвищення якості освіти в цій сфері та інше. Разом з тим, на даний час у нас відсутній єдиний нормативно – правовий акт, який би який би регламентував налагодження взаємодії між інституціями сектору безпеки і оборони у межах реалізації завдань із забезпечення оборони держави.

У висновках вказується про необхідність прийняття нормативного – правового акту, який би регламентував налагодження взаємодії між функціональними складовими сектору безпеки і оборони у межах реалізації завдань із забезпечення оборони держави. Сектор безпеки і оборони України покладаються завдання, зв’язані з реалізацією оборонної функції держави. Функціоналами складовими сектору безпеки і оборони України є: сили безпеки, сили оборони, оборонно-промисловий комплекс, громадяни та громадські об’єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки.

Ключові слова: сектор безпеки України, сектор безпеки й оборони, адміністративно-правове регулювання, публічне адміністрування, функціональні складові сектору безпеки.

Аннотація. Стаття посвящена определению понятия сектора безопасности, определению ее субъектов и функциональных составляющих. Установлено, что «управление сектора безопасности» – это деятельность уполномоченных органов, направленная на достижение конкретных задач с помощью управленческих методов, форм, способов и функций, а также общественности, реализующих государственную политику в сфере

обеспечения национальной безопасности. Выявлены функциональные составляющие администрирования сектора безопасности. Акцентируется внимание на потребности усовершенствования участия общества в сфере развития публичного администрирования в секторе безопасности Украины, а именно: создание условий, как организационных, так и правовых для участия общественности в формировании и реализации государственной политики по вопросам национальной безопасности, создание условий для осуществления общественного контроля за деятельностью составляющих сектора безопасности и обороны. Украина имеет большой потенциал в ОПК, поскольку на ее территории находятся многие предприятия, специализирующиеся на производстве разнообразной военной техники и оружия. Государство обращает внимание на эту проблему и развивает различные меры по поддержке ОПК, в частности, стимулирования инвестиций, военно-технического сотрудничества с другими странами, повышения качества образования в этой сфере. Вместе с тем, в настоящее время у нас отсутствует единый нормативно – правовой акт, который регламентировал бы налаживание взаимодействия между институтами сектора безопасности и обороны в рамках реализации задач по обеспечению обороны государства.

В выводах указывается о необходимости принятия нормативного – правового акта, регламентирующего налаживание взаимодействия между функциональными составляющими сектора безопасности и обороны в рамках реализации задач по обеспечению обороны государства. Сектору безопасности и обороны Украины возлагаются задачи, связанные с реализацией оборонной функции государства. Функционалы составляющих сектора безопасности и обороны Украины: силы безопасности, силы обороны, оборонно-промышленный комплекс, граждане и общественные объединения, которые добровольно участвуют в обеспечении национальной безопасности.

Ключевые слова: сектор безопасности Украины, сектор безопасности и обороны, административно-правовое регулирование, публичное администрирование, функциональные составляющие сектора безопасности.

Summary. The article is devoted to the definition of the concept of the security sector, the definition of its subjects and functional components. It is established that "management of the security sector" is the activity of authorized bodies aimed at achieving specific tasks with the help of management methods, forms, methods and functions, as well as the public, implementing state policy in the sphere of ensuring national security. The functional components of the administration of the security sector are clarified. Attention is focused on the need to improve public participation in the development of public administration in the security sector of Ukraine, namely: the creation of conditions, both organizational and legal, for public participation in the formation and implementation of state policy on national security issues, the creation of conditions for the implementation of public control over activities of the components of the security and defense sector. Ukraine has great potential in the defense industry, as there are many enterprises specializing in the production of various military equipment and weapons on its territory. The government pays attention to this problem and develops various measures to support the defense industry, in particular, stimulating investments, military-technical cooperation with other countries, and improving the quality of education in this area. At the same time, at present, we do not have a single regulatory and legal act that would regulate the establishment of cooperation between institutions of the security and defense sectors within the framework of the implementation of tasks to ensure the state's defense.

The conclusions indicate the need to adopt a normative legal act regulating the establishment of interaction between the functional components of the security

and defense sector within the framework of the implementation of tasks to ensure state defense. The security and defense sector of Ukraine is assigned tasks related to the implementation of the defense function of the state. Functional components of the security and defense sector of Ukraine: security forces, defense forces, the defense-industrial complex, citizens and public associations that voluntarily participate in national security.

Key words: *security sector of Ukraine, security and defense sector, administrative and legal regulation, public administration, functional components of the security sector.*

Постановка проблеми. Побудова ефективної системи управління сектору безпеки й оборони України є одним із пріоритетних завдань держави. Потреба в публічному адмініструванні сектору безпеки України встановлена в Угоді про Асоціацію України з Європейським Союзом. Посилення співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини й основоположних свобод передбачено Угодою [1]. В свою чергу Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» вказує на необхідність вдосконалення системи національної безпеки й оборони в напрямі підвищення обороноздатності держави, реформування Збройних Сил України та інших військових формувань України відповідно до сучасних вимог [2], а Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України визначає потребу в формуванні й підтриманні безпекових спроможностей, що, в свою чергу, надасть змогу забезпечити гнучке реагування спектру загрози національній безпеці України, раціонально використовуючи наявні в держави можливості й ресурси [3]. Таким чином, завданням правової науки є з'ясування правових характеристик сектору безпеки України як об'єкта публічного адміністрування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу «сектору безпеки» приділяли увагу в науковій літературі такі науковці, як В.Б. Авер'янов, В.М. Гаращук, Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, В.А. Ліпкан, В.В. Крутов, О.М. Шевчук та ін. Так, В.К. Горовенко та В.П. Тютюнник здійснили аналіз актуальних загроз національній безпеці, указали, що сектор безпеки та оборони є підсистемою в загальній системі забезпечення національної безпеки України. Узявши за основу критерій відбору суб'єктів такого сектору, як наявність у них законодавчо наданих повноважень щодо застосування зброї, здійснення спеціальних заходів або правового примусу під час підтримання національної безпеки та оборони для включення їх до згаданого сектора, визначали їх суб'єктів [4]. Г.П. Ситник провів систематизацію наукових підходів до концептуалізації соціального явища національна безпека в теорії і практиці публічного управління [5]. С.П. Пономарьов розкрив поняття сектору безпеки та його зміст, із цією метою здійснив аналіз різних видів безпеки, дослідивши економічну, соціальну, політичну, екологічну, державну, особисту й військову безпеку [6]. О.С. Бодрук та М.Ф. Єжеєв [7] розглянули проблемні питання імплементації нової моделі сектору безпеки для України тощо.

Завданням статті є аналіз поняття «сектор безпеки», окремих елементів, функціональних складових, визначення сфери застосування, а також дослідження його ознак у системі управління сектором безпеки у співвідношенні їх змісту стосовно «сектору безпеки та оборони».

Виклад основного матеріалу. У статті 1 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII визначено, що сектором безпеки і оборони є система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких

перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України [8]. Відповідно сектор безпеки і оборони законодавцем ототожнений системою:

- а) органів реалізації захисту національних інтересів України;
- б) окремих суб'єктів, залучених до процесу забезпечення національної безпеки України.

При здійсненні аналізу поняття «сектор безпеки» доктрина наводить приклад позицій науковців, які висловились щодо цього, зокрема:

1) М. Лобко та Ф. Саганюк визначають сектор безпеки і оборони як систему визначених законом сил і засобів органів державної влади, місцевого самоврядування та військового управління й військових формувань і правоохоронних органів, на які покладені функції із забезпечення воєнної безпеки й оборони держави для підтримання її оборонного потенціалу, запобігання загрозам і нейтралізації загроз воєнного характеру, відсічі збройній агресії в разі збройного нападу на Україну [10, с. 137];

2) О. Кузьмук цей термін розуміє так: охоплена єдиним керівництвом і підконтрольна громадянському суспільству сукупність утворених відповідно до законів України органів державної влади, військових формувань, правоохоронних органів і служб, визначених органів, установ і підприємств їх усебічного забезпечення, діяльність яких, відповідно до Конституції та законодавства України, безпосередньо спрямована на планування, організація і здійснення заходів забезпечення національної безпеки і оборони держави [11, с. 11];

3) В. Тютюнник вважає, що сектор безпеки і оборони є однією з підсистем системи підтримання національної безпеки України, суб'єкти

якого здійснюють захист її національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз шляхом застосування зброї, здійснення спеціальних заходів або правового примусу в межах наданих їм повноважень [12, с. 23].

Разом з тим, на даний час у нас відсутній єдиний нормативно – правовий акт, який би який би регламентував налагодження взаємодії між інституціями сектору безпеки і оборони у межах реалізації завдань із забезпечення оборони держави.

До функціонального складу сектору безпеки і оборони входить: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну військово-промислову політику. Інші державні органи й органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони (ч. ч. 2, 3 ст. 12). [8]. Тобто на законодавчому рівні передбачено, що сектор безпеки і оборони України складається з таких функціональних складових:

- 1) сили безпеки;
- 2) сили оборони;
- 3) оборонно-промисловий комплекс;
- 4) громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки.

Інші державні органи й органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до функціонального складу сектору безпеки і оборони.

Сили безпеки та сили оборони є двома важливими складовими сектору безпеки України.

Сили безпеки включають такі органи, як поліція, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації, а також інші відповідні установи. Їх головна мета полягає в забезпеченні внутрішньої безпеки країни, боротьбі зі злочинністю та тероризмом, охороні громадського порядку та правопорядку, захисті прав і свобод людини та громадянина.

Сили оборони складаються з Збройних Сил України та Національної гвардії України і забезпечують оборону держави від зовнішніх військових загроз, а також здійснюють міжнародну миротворчу діяльність та підтримують національну безпеку в мирний час.

Обидві складові взаємодіють між собою та з іншими відомствами, що мають відношення до забезпечення національної безпеки. Вони забезпечують координацію своєї діяльності з метою забезпечення національної безпеки та захисту інтересів України в умовах світового порядку, що змінюється.

Оборонно-промисловий комплекс (ОПК) - це складова частина сектору безпеки, яка включає у себе підприємства та організації, що займаються виробництвом та розробкою військової техніки, зброї та військового обладнання.

ОПК відіграє важливу роль в забезпеченні національної безпеки України, адже саме від нього залежить можливість виготовлення та постачання військової техніки та зброї для Збройних Сил та інших військових формувань країни. Крім того, ОПК забезпечує розвиток

технологій та інновацій, що необхідні для збільшення ефективності військової діяльності та зміцнення обороноздатності держави.

Україна має великий потенціал в ОПК, оскільки на її території знаходяться багато підприємств, що спеціалізуються на виробництві різноманітної військової техніки та зброї. Держава звертає увагу на цю проблему та розвиває різні заходи для підтримки ОПК, зокрема, стимулювання інвестицій, військово-технічного співробітництва з іншими країнами, підвищення якості освіти в цій сфері та інше.

Ознаки сил безпеки можна визначити як характерні риси, що характеризують їхню функціональну призначеність та роль у забезпеченні безпеки національного простору. Деякі з основних ознак сил безпеки включають наступне:

- Забезпечення правопорядку та захист громадян: сили безпеки мають на меті забезпечення національної безпеки та захисту громадян від злочинності, тероризму, екстремізму та інших загроз.
- Збереження територіальної цілісності: сили безпеки здійснюють заходи для захисту національних кордонів, територіальної цілісності держави від зовнішніх загроз, терористичних та інших незаконних дій.
- Підтримка глобальної безпеки: сили безпеки приймають участь у забезпеченні глобальної безпеки, зокрема, у миротворчих місіях, зміцненні міжнародної співпраці з питань боротьби з тероризмом, контролю зброї та іншими загрозами.
- Використання сучасних технологій та обладнання: сили безпеки використовують сучасні технології та обладнання для забезпечення ефективності та ефективності своїх дій.
- Здатність до швидкої реакції: сили безпеки повинні бути готові до швидкої реакції на будь-яку загрозу безпеці, що виникає на території держави.

Деякі з основних ознак сил оборони включають наступне:

- **Захист національного простору:** сили оборони забезпечують захист національного простору від зовнішніх загроз, включаючи можливі військові напади, терористичні акти, збройні конфлікти та інші загрози.
- **Військова потужність:** сили оборони забезпечують створення та підтримку військової потужності держави, зокрема, розвиток та модернізацію зброї та військової техніки, навчання та підготовку військовослужбовців.
- **Запобігання конфліктів:** сили оборони можуть здійснювати дипломатичну діяльність для запобігання конфліктів з іншими державами та забезпечення міжнародної безпеки.
- **Готовність до швидкої реакції:** сили оборони повинні бути готові до швидкої реакції на будь-яку загрозу безпеці, що виникає на території держави або за її межами.
- **Взаємодія з іншими силами безпеки:** сили оборони повинні взаємодіяти з іншими силами безпеки, що працюють в різних галузях, зокрема з правоохоронними та іншими військовими формуваннями, для забезпечення загальної безпеки національного простору та міжнародної безпеки.

Громадянин та громадські об'єднання в системі сектору безпеки можуть виконувати різноманітні функції, що включають:

- **Підтримка правопорядку:** громадські об'єднання можуть бути активними учасниками в забезпеченні правопорядку, сприяючи запобіганню злочинам, захисту прав людей та боротьбі з корупцією.
- **Підтримка безпеки в громаді:** громадські об'єднання можуть забезпечувати безпеку в громаді, зокрема, захист жителів від загроз насильства, забезпечення пожежної безпеки, допомога в аварійних ситуаціях тощо.

- Громадський контроль за діяльністю органів влади та сил безпеки: громадські об'єднання можуть виконувати функцію громадського контролю за діяльністю органів влади та сил безпеки, що сприяє забезпеченню прозорості та відповідальності владних структур.
- Підтримка військових та їх сімей: громадські об'єднання можуть забезпечувати підтримку військовим та їх сім'ям, що потребують допомоги під час виконання своїх службових обов'язків.
- Підтримка національної безпеки: громадські об'єднання можуть брати участь у різних програмах та ініціативах, що спрямовані на підтримку національної безпеки та відстоювання національних інтересів.

Таким чином, головною функціональною складовою сектору безпеки та оборони України є Збройні Сили України та інші утворені відповідно до законів України військові формування. Саме на них згідно з ч. 2 та ч. 3 ст. 17 Основного Закону України покладається оборона України, захист її суверенітету та територіальної цілісності, а також недоторканність державних кордонів, тобто всі ключові питання, пов'язані з реалізацією оборонної функції [13]. Так, з метою належного виконання Збройними Силами України своїх функціональних обов'язків у сфері реалізації оборонної функції, з'єднання, військові частини, підрозділи і військовослужбовці, у тому числі чергові сили, Збройних Сил України як у мирний час, так і в особливий період (крім періоду дії воєнного стану) мають право застосовувати і використовувати зброю та бойову техніку для: 1) відбиття ударів засобів повітряного та підводного нападу по важливих державних та воєнних об'єктах, безпосереднє прикриття яких здійснюється черговими силами; 2) припинення порушення державного кордону України повітряними судами збройних формувань інших держав, які не виконують команд (сигналів), що подаються черговими літаками-перехоплювачами (вертольотами), або застосовують зброю; 3) припинення протиправних дій повітряних суден у повітряному просторі України, якщо вони

використовуються з метою здійснення терористичного акту; примушення до посадки захоплених (викрадених) повітряних суден; 4) забезпечення виконання покладених на Збройні Сили України завдань щодо відсічі можливої збройної агресії проти України, забезпечення недоторканності повітряного простору та підводного простору в межах територіального моря України тощо.

Станом на сьогоднішній день чинне законодавство України в сфері забезпечення оборонного комплексу все ж потребує антимонопольного врегулювання та закріплення на рівні закону можливості незалежного та впорядкованого розвитку та діяльності незалежного ринку ОПК. У зв'язку із введенням в Україні особливого правового режиму воєнного стану процедура публічних закупівель стала спрощеною та діє принцип укладення прямих договорів без проведення конкурсу. Ініціативна в даному випадку виходить від військових формувань, які, звичайно, достеменно не можуть надати оцінку усьому ринкові ОПК.

Наразі, окреслене неврегульоване питання координації та адміністрування проведення оборонних закупівель саме під час надзвичайних режимів, зокрема, але не виключно, правового режиму воєнного стану потребує більшого децентралізованого впливу на їхню процедуру в розрізі можливості долучення органів місцевого самоврядування, місцевих органів державної влади, а саме обласних військових адміністрацій з метою недопущення розвитку розгалуженої корупційної системи в цих правовідносинах, адже саме означена сфера виступає рушійною силою для наближення перемоги України над росією. Задля цього, на думку автора, необхідно встановити контрольно-запобіжні механізми впливу ОДВ та ОМС на договірні спрощенні закупівельні процедури, що може виражатись у витребуванні калькуляцій розходів тощо, що не буде порушувати сферу вільної підприємницької діяльності та зможе

лягти в основу не тільки антикорупційної боротьби, а й антимонопольного руху на ринку важливих правовідносин.

Також, варто зазначити, що врегулювання та надання можливості проведення конкурсної процедури публічних закупівель хоч й зробить цю процедуру довшою, однак виключить корупційну складову та встановить більш конкурентний ринок ОПК.

Варто вказати, що з метою належного виконання завдань Збройними Силами України з реалізації оборонної функції законодавством можуть передбачатися додаткові підстави щодо застосування і використання зброї та бойової техніки.

Важливе значення у механізмі реалізації оборонної функції займає Національна гвардія України, яка має правовий статус військового формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України. Відповідно до Закону України «Про національну гвардію України» від 13 березня 2014 р. № 876-VII вказане військове формування призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [14]. Також Національна гвардія України бере участь у взаємодії зі Збройними Силами України у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони. При цьому до основних функцій Національної гвардії України, як до одного із функціонально складових сектору безпеки і оборони, належить: 1) захист конституційного

ладу України, цілісності її території від спроб зміни їх насильницьким шляхом; 2) участь у здійсненні заходів, пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні, а також заходів щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав; 3) участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану; 4) участь у виконанні завдань територіальної оборони.

Крім того, Національна гвардія України виконує покладені на неї завдання у взаємодії з правоохоронними органами, Збройними Силами України, Управлінням державної охорони України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, органами місцевого самоврядування, органами прокуратури, органами державної влади, громадськими об'єднаннями та релігійними організаціями, а також спільно з адміністрацією та режимними органами об'єктів, що охороняються, та населенням.

У межах реалізації оборонної функції варто також виділити Державну прикордонну службу України. Відповідно до Закону України «Про Державну прикордонну службу України» від 3 квітня 2003 р. № 661-IV даний орган здійснює завдання щодо забезпечення недоторканості державного кордону та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні [15]. До того ж, вона може брати участь у боротьбі з організованою злочинністю та здійснювати протидію незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів. З огляду на те, що Державна прикордонна служба України входить до функціональної складової безпеки і оборони України, на неї покладається завдання із координації діяльності військових формувань та відповідних правоохоронних органів, пов'язаної із захистом державного кордону України та пропуску до тимчасово окупованої території і з неї, а також діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю при перетинанні державного кордону України та пропуску

до тимчасово окупованої території і з неї або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон України та в контрольних пунктах в'їзду – виїзду.

Відповідно до положень Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, важлива роль і місце відводиться суспільству в розвитку сектору безпеки. У Концепції окреслено основні його напрями: (1) створення правових, організаційних умов для залучення громадських організацій і громадян щодо реалізації державної політики з питань безпеки й оборони; (2) створення умов для здійснення ефективного громадського контролю за діяльністю вищенаведених складників; (3) сприяння участі громадських організацій у підвищенні готовності складових сектору безпеки й оборони [16]. У Стратегії національної безпеки України, прийнятій у 2020 році, проголошено людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека найвищою соціальною цінністю в Україні. Реалізація цієї норми Конституції України – головна мета державної політики національної безпеки [17]. Отже, забезпеченню безпеки людини, суспільства й держави відводиться пріоритетна роль у секторі безпеки України.. Проте, як вказувалося раніше, нормативно – правовий акт, який би визначав порядок, функції, завдання, повноваження та місце громадськості у здійснення оборони та безпеки держави на даний час відсутній.

Висновок. З вищенаведеного випливає, що на сектор безпеки і оборони України покладаються завдання, зв'язані з реалізацією оборонної функції держави. Функціоналами складовими сектору безпеки і оборони України є: сили безпеки, сили оборони, оборонно-промисловий комплекс, громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Протягом проведеного дослідження автором визначено, що сили оборони характеризуються забезпеченням правопорядку та захист громадян, збереженням територіальної цілісності,

підтримкою глобальної безпеки, використанням сучасних технологій та обладнання, здатністю до швидкої реакції. Сили безпеки виступають складовою сектору безпеки мають ознаки захисту національного простору, військової потужності та здатністю до запобігання конфліктів. Громадянин та громадські об'єднання в системі сектору безпеки можуть виконувати різноманітні функції, що включають: підтримка правопорядку, підтримка безпеки в громаді, громадський контроль за діяльністю органів влади та сил безпеки, підтримка військових та їх сімей тощо. Загалом, автором в дослідженні було вказано про нагальну необхідність у вдосконаленні приписів чинного законодавства України з огляду на необхідність закріплення та врегулювання питання оборонних закупівель під час дії особливого режиму воєнного стану, що на сьогоднішній день діє на території України.

Література

1. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : міжн. док-нт від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 31.03.2023).
2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. Офіц. вісн. Президента України. 2015. № 2. Ст. 154.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 р. «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» : Указ Президента України № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (дата звернення: 31.03.2023).

4. Горовенко В.К., Тютюнник В.П. Актуальні проблеми сектора безпеки та оборони України. Наука і оборона. 2014. № 4. С. 20–25.
5. Ситник Г.П. Концептуалізація соціального явища національна безпека в теорії і практиці публічного управління. Науковий часопис Академії національної безпеки. 2019. Вип. 1–2 (21–22). С. 8–30.
6. Пономарьов С.П. Поняття та сутність сектору безпеки. Право.ua. 2015. № 3. С. 69–72.
7. Бодрук О.С., Єжєєв М.Ф. Проблемні питання імплементації нової моделі сектору безпеки для України. Стратегічна панорама. 2009. № 1. С. 132–138.
8. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 31. Ст. 241.
9. Гончаренко Г. А. Управління сектором безпеки: поняття й сутність. Вчені записки. 2020. Т. 31 (70). Ч. 2 № 2. С. 40–46.
10. Лобко М.М., Саганяк Ф.В. Сектор безпеки і оборони: проблеми формування та розвитку. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2014. № 1 (50). С. 134–139.
11. Кузьмук О.І. Стратегічна перспектива безпеки і оборони України. Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. 2013. № 2 (11). С. 6–13.
12. Горовенко В.К., Тютюнник В.П. Актуальні проблеми сектора безпеки та оборони України. Наука і оборона. 2014. № 4. С. 20–25.
13. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
14. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 17. Ст. 594.

15. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 27. Ст. 208.
16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 р. «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України» : Указ Президента України № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (дата звернення: 31.03.2023 року)
17. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14.09.2020 р. «Про Стратегію національної безпеки України» : Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 31.03.2023 року)

References

1. Ughoda pro Asociaciju mizh Ukrajinou, z odnijeji storony, ta Jevropejsjkym Sojuzom, Jevropejsjkym spivtovarystvom z atomnoji energhiji i jikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoji storony : mizhn. dok-nt vid 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (date of access: 31.03.2023)
2. Pro Strateghiju stalogho rozvytku «Ukrajina-2020» : Ukaz Prezydenta Ukrajiny vid 12.01.2015 # 5/2015. Ofic. visn. Prezydenta Ukrajiny. 2015. # 2. St. 154.
3. Pro rishennja Rady nacionaljnoji bezpeky i oborony Ukrajiny vid 04.03.2016 r. «Pro Konceptiju rozvytku sektoru bezpeky i oborony 142 2/2021 ADMINISTRATYVNE PRAVO I PROCES Ukrajiny» : Ukaz Prezydenta Ukrajiny # 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (date of access: 31.03.2023)

4. Ghorovenko V.K., Tjutjunnyk V.P. Aktualjni problemy sektora bezpeky ta oborony Ukrainy. Nauka i oborona. 2014. # 4. S. 20–25.
5. Sytnyk Gh.P. Konceptualizacija socialjnogho javyshha nacionaljna bezpeka v teoriji i praktyci publichnogho upravlinnja. Naukovyj chasopys Akademiji nacionaljnoji bezpeky. 2019. Vyp. 1–2 (21–22). S. 8–30.
6. Ponomarjov S.P. Ponjattja ta sutnistj sektoru bezpeky. Pravo.ua. 2015. # 3. S. 69–72.
7. Bodruk O.S., Jezhejev M.F. Problemni pytannja implementaciji novoji modeli sektoru bezpeky dlja Ukrainy. Strategichna panorama. 2009. # 1. S. 132–138.
8. Pro nacionaljnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 r. # 2469-VIII. Vidomosti Verkhovnoji Rady. 2018. # 31. St. 241.
9. Ghoncharenko Gh. A. Upravlinnja sektorom bezpeky: ponjattja j sutnistj. Vcheni zapysky. 2020. T. 31 (70). Ch. 2 # 2. S. 40–46.
10. Lobko M.M., Saghanjak F.V. Sektor bezpeky i oborony: problemy formuvannja ta rozvytku. Zbirnyk naukovykh pracj Centru vojenno-strategichnykh doslidzhenj Nacionaljnogho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Chernjakhovsjkogho. 2014. # 1 (50). S. 134–139.
11. Kuzjmuk O.I. Strategichna perspektyva bezpeky i oborony Ukrainy. Nauka i tekhnika Povitrjanykh Syl Zbrojnykh Syl Ukrainy. 2013. # 2 (11). S. 6–13;
12. Ghorovenko V.K., Tjatjannyk V.P. Aktualjni problemy sektora bezpeky ta oborony Ukrainy. Nauka i oborona. 2014. # 4. S. 20–25.
13. Konstytucija Ukrainy vid 28.06.1996 r. # 254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 1996. # 30. St. 141.
14. Pro Nacionaljnu ghvardiju Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.03.2014 r. # 876-VII. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2014. # 17. St. 594.

15. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 03.04.2003 r. # 661-IV. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy. 2003. # 27. St. 208.
16. Pro rishennja Rady nacionaljnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 04.03.2016 r. «Pro Konceptiju rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy» : Ukaz Prezydenta Ukrainy # 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#n2> (date of access: 31.03.2023)
17. Pro rishennja Rady nacionaljnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 14.09.2020 r. «Pro Strateghiju nacionaljnoji bezpeky Ukrainy» : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.09.2020 # 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (date of access: 31.03.2023)